

KAUNO TECHNOLOGIJOS UNIVERSITETAS

INFORMATIKOS FAKULTETAS

TAIKOMOSIOS INFORMATIKOS KATEDRA

SKAITINIAI METODAI IR ALGORITMAI(P170B115)

2 LABORATORINIS DARBAS

Variantas Nr. 5

Atliko:

IFF-1/8 gr. studentas

Matas Palujanskas

Priėmė:

Prof. Rimantas Barauskas

Doc. Andrius Kriščiūnas

KAUNAS

2023

1. Turinys

1.	Pirma užduoties dalis.....	3
1.1	Užduoties sąlygos	3
1.2	Tiesinių lygčių sprendimas Gauso metodu	4
1.2.1	Sprendimo kodas	4
1.2.2	2 lygčių sistema.....	5
1.2.3	12 lygčių sistema.....	7
1.2.4	17 lygčių sistema.....	9
1.3	Tiesinės lygties sprendimas paprastųjų iteracijų metodu.....	11
1.3.1	Sprendimo kodas:	11
1.3.2	Programiškai gauti rezultatai	12
1.3.3	Sprendimo rezultatų tikrinimas	13
1.4	Tiesinių lygčių sprendimas sklaidos metodu.....	14
1.4.1	Sprendimo kodas	14
1.4.1	B1 rezultatai	15
1.4.2	B2 rezultatai	16
1.4.3	B3 rezultatai	17
2.	Antra užduoties dalis	19
2.1.	Užduoties sąlygos	19
2.2.	Sprendimo kodas	19
2.3.	Gauti rezultatai	23
2.4.	Tikrinimas	25
3.	Trečia dalis	26
3.1	Užduoties sąlyga	26
3.2	Sprendimo kodas	26
3.3	Aprašymas.....	28
3.4	Gauti rezultatai	29
4.	Literatūros sąrašas	30

1. Pirma užduoties dalis

1.1 Užduoties sąlygos

1 Tiesinių lygčių sistemų sprendimas

- Lentelėje 1 duotos tiesinės lygčių sistemos, 2 lentelėje nurodyti metodai ir lygčių sistemų numeriai (iš 1 lentelės). Reikia suprogramuoti nurodytus metodus ir jais išspręsti pateiktas lygčių sistemas.
- Lentelėje 3 duotos tiesinės lygčių sistemos, laisvųjų narių vektoriai ir nurodytas skaidos metodas. Reikia suprogramuoti nurodytą metodą ir juo išspręsti pateiktas lygčių sistemas.

Sprendžiant lygčių sistemas (a ir b punktuose), turi būti:

- Programoje turi būti įvertinti atvejai:
  - kai lygčių sistema turi vieną sprendinį;
  - kai lygčių sistema sprendinių neturi;
  - kai lygčių sistema turi be gali daug sprendinių.
- Patikrinkite gautus sprendinius ir skaidas, įrašydami juos į pradinę lygčių sistemą.
- Gautą sprendinį patikrinkite naudodami išorinius išteklius (pvz., standartines Python funkcijas).

pav. 1 Antrojo laboratorinio pirmos dalies užduotys

Užduoties variantas: 5

2 lentelėje nurodyti metodai:

5	Gauso Paprastųjų iteracijų	2, 12, 17 2
---	-------------------------------	----------------

pav. 2 Nurodyti metodai

2	$\begin{cases} 3x_1 + 10x_2 + x_3 + 5x_4 = 83 \\ -2x_1 + 6x_2 + 12x_3 + 14x_4 = 178 \\ 3x_1 + 12x_2 + 5x_3 + x_4 = 37 \\ -3x_1 - 9x_2 + 5x_3 = -26 \end{cases}$	12	$\begin{cases} 3x_1 + x_2 - x_3 + 5x_4 = 20 \\ -3x_1 + 4x_2 - 8x_3 - x_4 = -36 \\ x_1 - 3x_2 + 7x_3 + 6x_4 = 41 \\ 5x_2 - 9x_3 + 4x_4 = -16 \end{cases}$
17	$\begin{cases} 2x_1 + 5x_2 + x_3 + 2x_4 = -1 \\ -2x_1 + 3x_3 + 5x_4 = 7 \\ x_1 - x_3 + x_4 = 3 \\ 5x_2 + 4x_3 + 7x_4 = 4 \end{cases}$		

pav. 3 Gautos tiesinių lygčių sistemos

2, 12 ir 17 lygčių sistemas reikia išspręsti Gauso metodu, 2 taip pat ir paprastųjų iteracijų metodu.

5.	$\begin{cases} 4x_1 + 3x_2 - x_3 + x_4 = \dots \\ 3x_1 + 9x_2 - 2x_3 - 2x_4 = \dots \\ -x_1 - 2x_2 + 11x_3 - x_4 = \dots \\ x_1 - 2x_2 - x_3 + 5x_4 = \dots \end{cases}$	$\begin{cases} \dots = 7 \\ \dots = 8 \\ \dots = 7 \\ \dots = 3 \end{cases}$	$\begin{cases} \dots = 20 \\ \dots = 0 \\ \dots = 18 \\ \dots = 40 \end{cases}$	$\begin{cases} \dots = 1 \\ \dots = 4 \\ \dots = -10 \\ \dots = 3.5 \end{cases}$	QR
----	--	--	---	--	----

pav. 4 3 lentelės tiesinės lygčių sistemos su laisvaisiais nariais ir nurodytas skaidos metodas

1.2 Tiesinių lygčių sprendimas Gauso metodu

1.2.1 Sprendimo kodas

Gauso.ipynb:

```
import numpy as np

# -----iseities duomenys:
A=np.matrix([[3, 10, 1, 5],
             [-2, 6, 12, 14],
             [3, 12, 5, 1],
             [-3, -9, 5, 0]]).astype(float)      # koeficientu matrica
b=(np.matrix([83,178,37,-26])).transpose()      #laisvuju nariu vektorius-stulpelis
n=(np.shape(A))[0]      # lygciu skaicius nustatomas pagal ivesta matrica A
nb=(np.shape(b))[1]     # laisvuju nariu vektoriu skaicius nustatomas pagal ivesta
matrica b

A1=np.hstack((A,b))      #isplestoji matrica

print(A);print(b);print(n);print(nb);

n = A.shape[1]      # Tiesinių lygčių skaičius
rangas_A = np.linalg.matrix_rank(A)
rangas_AB = np.linalg.matrix_rank(np.hstack((A, b)))

# tiesioginis etapas:

for i in range (0,n-1):      # range pradeda 0 ir baigia n-2 (!)
    for j in range (i+1,n):      # range pradeda i+1 ir baigia n-1
        A1[j,i:n+nb]=A1[j,i:n+nb]-A1[i,i:n+nb]*A1[j,i]/A1[i,i];
        A1[j,i]=0;
    print(A1)

# atvirkstinis etapas:
x=np.zeros(shape=(n,nb))
for i in range (n-1,-1,-1):      # range pradeda n-1 ir baigia 0 (trecias parametras
yra zingsnis)
    x[i,:]=(A1[i,n:n+nb]-A1[i,i+1:n]*x[i+1:n,:])/A1[i,i]
    print(x,"x")

if rangas_A == rangas_AB == n:
    # Tiesinių lygčių sistema turi vieną sprendinį
    print("Tiesinių lygčių sistema turi vieną sprendinį:")
    print(x)
    liekana=A.dot(x)-b;
    print("Bendra santykinė paklaida:", np.linalg.norm(liekana)/ np.linalg.norm(x))
elif rangas_A == rangas_AB:
    # Tiesinių lygčių sistema turi daugybę sprendinių
    print("Tiesinių lygčių sistema turi daugybę sprendinių.")
elif rangas_A == rangas_AB < n:
    # Tiesinių lygčių sistema neturi sprendinių
    print("Tiesinių lygčių sistema neturi sprendinių.")
```

1.2.2 2 lygčių sistema

$$\begin{cases} 3x_1 + 10x_2 + x_3 + 5x_4 = 83 \\ -2x_1 + 6x_2 + 12x_3 + 14x_4 = 178 \\ 3x_1 + 12x_2 + 5x_3 + x_4 = 37 \\ -3x_1 - 9x_2 + 5x_3 = -26 \end{cases}$$

pav. 5 2 lygčių sistema

Galima įsistatyti į matricą.

3	10	1	5	83
-2	6	12	14	178
3	12	5	1	37
-3	-9	5	0	-26

Programiškai gauti rezultatai:

```
[[ 3.      10.      1.      5.      83.      ]
 [ 0.      12.66666667 12.66666667 17.33333333 233.33333333]
 [ 0.      2.      4.      -4.      -46.      ]
 [ 0.      1.      6.      5.      57.      ]]
[[ 3.      10.      1.      5.      83.      ]
 [ 0.      12.66666667 12.66666667 17.33333333 233.33333333]
 [ 0.      0.      2.      -6.73684211 -82.84210526]
 [ 0.      0.      5.      3.63157895  38.57894737]]
[[ 3.      10.      1.      5.      83.      ]
 [ 0.      12.66666667 12.66666667 17.33333333 233.33333333]
 [ 0.      0.      2.      -6.73684211 -82.84210526]
 [ 0.      0.      0.      20.47368421 245.68421053]]
[[ 0.]
 [ 0.]
 [ 0.]
 [12.]] x
[[ 0.]
 [ 0.]
 [-1.]
 [12.]] x
[[ 0.]
 [ 3.]
 [-1.]
 [12.]] x
[[ -2.]
 [ 3.]
 [-1.]
 [12.]] x
Tiesinių lygčių sistema turi vieną sprendinį:
[[ -2.]
 [ 3.]
 [-1.]
 [12.]]
```

Bendra santykinė paklaida: 6.319994012258868e-16

Gautas vienas sprendinys.

Tikriname ar rezultatai yra teisingi:

Tikrinimui naudojame: <https://onlinschool.com/math/assistance/equation/haus/>

Calculator Guide

Linear equations solver: Solving by Gaussian Elimination.

The number of equations in the system: 4

Change the names of the variables in the system

Fill the system of linear equations:

$$\begin{cases} 3x_1 + 10x_2 + 1x_3 + 5x_4 = 83 \\ -2x_1 + 6x_2 + 12x_3 + 14x_4 = 178 \\ 3x_1 + 12x_2 + 5x_3 + 1x_4 = 37 \\ -3x_1 - 9x_2 + 5x_3 + 0x_4 = -26 \end{cases}$$

Solve the system

pav. 6 Tikrinimas naudojant išorinius šaltinius

Išstatome sprendinius į pradinę lygtį:

Make a check:

$$\begin{aligned} 3 \cdot (-2) + 10 \cdot 3 + (-1) + 5 \cdot 12 &= -6 + 30 - 1 + 60 = 83 \\ -2 \cdot (-2) + 6 \cdot 3 + 12 \cdot (-1) + 14 \cdot 12 &= 4 + 18 - 12 + 168 = 178 \\ 3 \cdot (-2) + 12 \cdot 3 + 5 \cdot (-1) + 12 &= -6 + 36 - 5 + 12 = 37 \\ -3 \cdot (-2) - 9 \cdot 3 + 5 \cdot (-1) &= 6 - 27 - 5 = -26 \end{aligned}$$

Check completed successfully.

Answer:

$$\begin{cases} x_1 = -2 \\ x_2 = 3 \\ x_3 = -1 \\ x_4 = 12 \end{cases}$$

pav. 7 Gauti rezultatai

Išvada: gautas vienas sprendinys, naudojant išorinius šaltinius rezultatai sutapo.

1.2.3 12 lygčių sistema

12	$\begin{cases} 3x_1 + x_2 - x_3 + 5x_4 = 20 \\ -3x_1 + 4x_2 - 8x_3 - x_4 = -36 \\ x_1 - 3x_2 + 7x_3 + 6x_4 = 41 \\ 5x_2 - 9x_3 + 4x_4 = -16 \end{cases}$
----	--

pav. 8 12 lygčių sistema

Galima įsistatyti į matricą.

3	1	-1	5	20
-3	4	-8	-1	-36
1	-3	7	6	41
0	5	-9	4	-16

Programiškai gauti rezultatai:

```
[[ 3.      1.     -1.      5.      20.      ]
 [ 0.      5.     -9.      4.     -16.      ]
 [ 0.     -3.33333333  7.33333333  4.33333333  34.33333333]
 [ 0.      5.     -9.      4.     -16.      ]]
[[ 3.      1.     -1.      5.      20.      ]
 [ 0.      5.     -9.      4.     -16.      ]
 [ 0.      0.      1.33333333  7.      23.66666667]
 [ 0.      0.      0.      0.      0.      ]]
[[ 3.      1.     -1.      5.      20.      ]
 [ 0.      5.     -9.      4.     -16.      ]
 [ 0.      0.      1.33333333  7.      23.66666667]
 [ 0.      0.      0.      0.      0.      ]]
[[ 0. ]
 [ 0. ]
 [17.75]
 [ 0. ]] x
[[ 0. ]
 [28.75]
 [17.75]
 [ 0. ]] x
[[ 3. ]
 [28.75]
 [17.75]
 [ 0. ]] x
Tiesinių lygčių sistema turi daugybę sprendinių.
Vienas iš jų sprendiniu yra:
[[ 3. ]
 [28.75]
 [17.75]
 [ 0. ]]
```

pav. 9 Programiškai gauti rezultatai

Tikriname ar rezultatai yra teisingi:

Tikrinimui naudojame: <https://onlinschool.com/math/assistance/equation/haus/>

Linear equations solver: Solving by Gaussian Elimination.

The number of equations in the system:

Change the names of the variables in the system

Fill the system of linear equations:

$$\begin{cases} 3x_1 + 1x_2 + -1x_3 + 5x_4 = 20 \\ -3x_1 + 4x_2 + -8x_3 + -1x_4 = -36 \\ 1x_1 + -3x_2 + 7x_3 + 6x_4 = 41 \\ 0x_1 + 5x_2 + -9x_3 + 4x_4 = -16 \end{cases}$$

pav. 10 Tikrinimas naudojant išorinius šaltinius

$R_1 - \frac{4}{15} R_3 \rightarrow R_1$ (multiply 3 row by $\frac{4}{15}$ and subtract it from 1 row); $R_2 + 1.8 R_3 \rightarrow R_2$ (multiply 3 row by 1.8 and add it to 2 row)

$$\left(\begin{array}{cccc|c} 1 & 0 & 0 & 0 & 3 \\ 0 & 1 & 0 & 10.25 & 28.75 \\ 0 & 0 & 1 & 5.25 & 17.75 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \end{array} \right)$$

Answer:

The system of equations has a solution set:

$$\begin{cases} x_1 = 3 \\ x_2 + 10.25x_4 = 28.75 \\ x_3 + 5.25x_4 = 17.75 \end{cases}$$

pav. 11 Gauti rezultatai

Išvada: lygčių sistema turi be galo daug sprendinių, naudojant išorinius šaltinius rezultatai sutapo.

1.2.4 17 lygčių sistema

$$17 \quad \begin{cases} 2x_1 + 5x_2 + x_3 + 2x_4 = -1 \\ -2x_1 + 3x_3 + 5x_4 = 7 \\ x_1 - x_3 + x_4 = 3 \\ 5x_2 + 4x_3 + 7x_4 = 4 \end{cases}$$

pav. 12 17 lygčių sistema

Galima įsistatyti į matricą.

2	5	1	2	-1
-2	0	3	5	7
1	0	-1	1	3
0	5	4	7	4

Programiškai gauti rezultatai:

```
[[ 2.  5.  1.  2. -1. ]
 [ 0.  5.  4.  7.  6. ]
 [ 0. -2.5 -1.5  0.  3.5]
 [ 0.  5.  4.  7.  4. ]]
[[ 2.  5.  1.  2. -1. ]
 [ 0.  5.  4.  7.  6. ]
 [ 0.  0.  0.5  3.5  6.5]
 [ 0.  0.  0.  0. -2. ]]
[[ 2.  5.  1.  2. -1. ]
 [ 0.  5.  4.  7.  6. ]
 [ 0.  0.  0.5  3.5  6.5]
 [ 0.  0.  0.  0. -2. ]]
[[ 0.]
 [ 0.]
 [ 0.]
 [-inf]] x
[[ 0.]
 [ 0.]
 [ inf]
 [-inf]] x
[[ 0.]
 [ nan]
 [ inf]
 [-inf]] x
[[ nan]
 [ nan]
 [ inf]
 [-inf]] x
Tiesinių lygčių sistema neturi sprendinių.
```

pav. 13 Programiškai gauti rezultatai

Tikriname ar rezultatai yra teisingi:

Tikrinimui naudojame: <https://onlinschool.com/math/assistance/equation/haus/>

Calculator
Guide

Linear equations solver: Solving by Gaussian Elimination.

The number of equations in the system:

Change the names of the variables in the system

Fill the system of linear equations:

$$\begin{cases} 2x_1 + 5x_2 + 1x_3 + 2x_4 = -1 \\ -2x_1 + 0x_2 + 3x_3 + 5x_4 = 7 \\ 1x_1 + 0x_2 - 1x_3 + 1x_4 = 3 \\ 0x_1 + 5x_2 + 4x_3 + 7x_4 = 4 \end{cases}$$

pav. 14 Tikrinimas naudojant išorinius šaltinius

$R_1 + 1.5 R_3 \rightarrow R_1$ (multiply 3 row by 1.5 and add it to 1 row); $R_2 - 0.8 R_3 \rightarrow R_2$ (multiply 3 row by 0.8 and subtract it from 2 row)

$$\left(\begin{array}{cccc|c} 1 & 0 & 0 & 8 & 16 \\ 0 & 1 & 0 & -4.2 & -9.2 \\ 0 & 0 & 1 & 7 & 13 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & -2 \end{array} \right)$$

Answer:

The system of equations has no solution because: $0 \neq -2$

pav. 15 Gauti rezultatai

Išvada: lygčių sistema neturi sprendinių, naudojant išorinius šaltinius rezultatai sutapo.

1.3 Tiesinės lygties sprendimas paprastųjų iteracijų metodu

1.3.1 Sprendimo kodas:

Paprastųjų iteracijų 2.ipynb:

```
import numpy as np
import matplotlib.pyplot as plt

A = np.array([
    [3, 10, 1, 5],
    [-2, 6, 12, 14],
    [3, 12, 5, 1],
    [-3, -9, 5, 0]
], dtype=float)

b = np.array([83, 178, 37, -26], dtype=float)
epsilon = 1e-6
A = A + epsilon * np.eye(n)

n = A.shape[0]
Aprad = A.copy()

method = 'simple_iterations'
# method = 'Gauss-Seidel_iterations'
alpha = np.array([100, 20, 1, 1], dtype=float) # Laisvai pasirenkami metodo parametrai

Atld = np.diag(1. / np.diag(A)).dot(A) - np.diag(alpha)
btld = np.diag(1. / np.diag(A)).dot(b)

nitmax = 59
eps = 1e-12
x = np.zeros(n)
x1 = np.zeros(n)
prec = []

print('\nSprendimas iteracijomis:')
for it in range(nitmax):
    if method == 'Gauss-Seidel_iterations':
        for i in range(n):
            x1[i] = (btld[i] - np.dot(Atld[i, :], x1)) / alpha[i]
    elif method == 'simple_iterations':
        x1 = (btld - np.dot(Atld, x)) / alpha
    else:
        print('Neapibrėžtas metodas')
        break

    prec.append(np.linalg.norm(x1 - x) / (np.linalg.norm(x) + np.linalg.norm(x1)))
    print(f'Iteracija Nr. {it + 1}, Tikslumas: {prec[it]}')

    if prec[it] < eps:
        break

x = x1

x_solution = x
print('Sprendinys:')
```

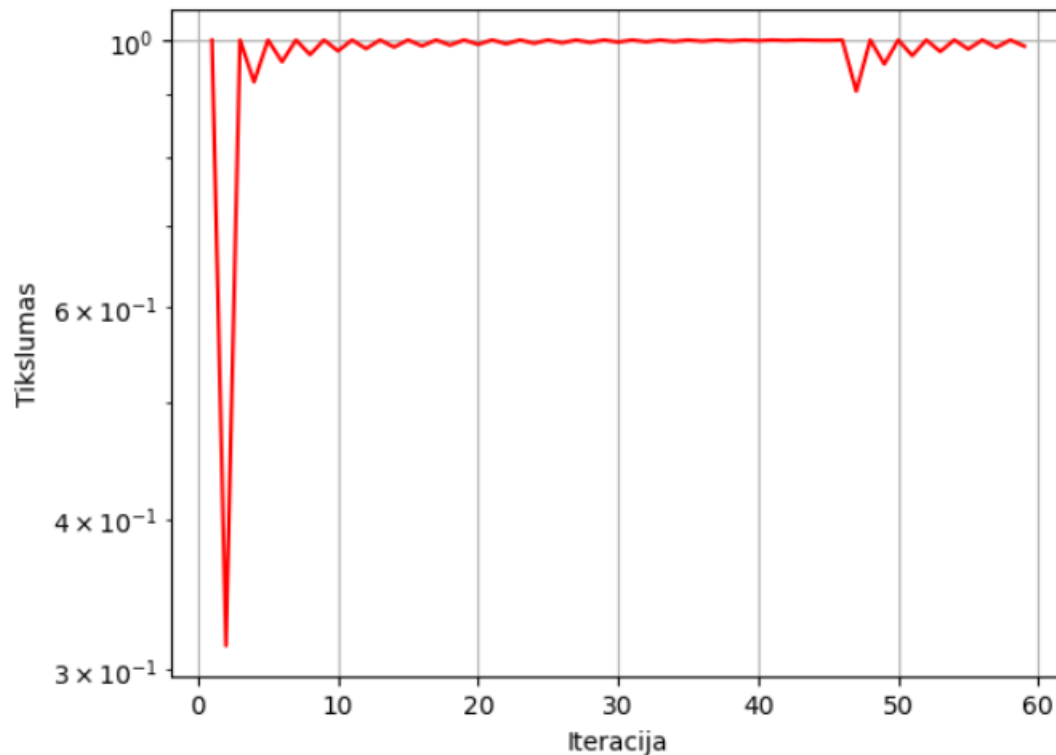
Matas Palujanskas

```
print(x_solution)
print('Patikrinimas:')
print(np.dot(Aprad, x_solution) - b)

plt.semilogy(range(1, len(prec) + 1), prec, 'r-')
plt.grid(True)
plt.xlabel('Iteracija')
plt.ylabel('Tikslumas')
plt.show()
```

1.3.2 Programiškai gauti rezultatai:

```
Iteracija Nr. 58, Tikslumas: 0.999999971639698
Iteracija Nr. 59, Tikslumas: 0.9882687211780232
Sprendinys:
[-2.0000051  3.00000209 -1.00000169 11.99999961]
Patikrinimas:
[ 0.00000000e+00 -2.84217094e-14  0.00000000e+00 -1.06581410e-14]
```


pav. 16 Programiškai gauti rezultatai

Nustatyta, kad didžiausia iteracija yra 59.

1.3.3 Sprendimo rezultatų tikrinimas:

Tikriname ar rezultatai yra teisingi:

Tikrinimui naudojame: <https://onlinemschool.com/math/assistance/equation/haus/>

Make a check:

$$3 \cdot (-2) + 10 \cdot 3 + (-1) + 5 \cdot 12 = -6 + 30 - 1 + 60 = 83$$

$$-2 \cdot (-2) + 6 \cdot 3 + 12 \cdot (-1) + 14 \cdot 12 = 4 + 18 - 12 + 168 = 178$$

$$3 \cdot (-2) + 12 \cdot 3 + 5 \cdot (-1) + 12 = -6 + 36 - 5 + 12 = 37$$

$$-3 \cdot (-2) - 9 \cdot 3 + 5 \cdot (-1) = 6 - 27 - 5 = -26$$

Check completed successfully.

Answer:

$$\begin{cases} x_1 = -2 \\ x_2 = 3 \\ x_3 = -1 \\ x_4 = 12 \end{cases}$$

pav. 17 Gauti rezultatai

Išvada: gauti tokie pat rezultatai kaip ir tikrinant kitais šaltiniais.

1.4 Tiesinių lygčių sprendimas sklaidos metodu

1.4.1 Sprendimo kodas

1b.ipynb:

```

import numpy as np

# -----iseities duomenys:
A=np.matrix([[4 , 3, -1, 1],
             [3, 9, -2, -2],
             [-1, -2, 11, -1],
             [1, -2, -1, 5]]).astype(float)          # koeficientu matrica
Ap=A          # bus naudojama patikrinimui
b=(np.matrix([1,4,-10,3.5])).transpose().astype(float) #laisvuju nariu vektorius-
stulpelis
n=(np.shape(A)) [0]    # lygciu skaicius nustatomas pagal ivesta matrica A
nb=(np.shape(b)) [1]   # laisvuju nariu vektoriu skaicius nustatomas pagal ivesta
matrica b

print(A, 'A matrica');print(b, 'b');print(n, 'n');print(nb, 'nb');

# tiesioginis etapas (QR skaida):
Q=np.identity(n)
for i in range (0,n-1):
    z=A[i:n,i] #vektorius
    zp=np.zeros(np.shape(z)); zp[0]=np.linalg.norm(z)
    print(zp, 'zp')
    omega=z-zp; omega=omega/np.linalg.norm(omega)
    Qi=np.identity(n-i)-2*omega*omega.transpose()
    A[i:n,:]=Qi.dot(A[i:n,:])
    print(A, 'A matrica')
    Q[:,i:n]=Q[:,i:n].dot(Qi)
    print(Q, 'Q reikšmė')
    print(A, 'R reikšmė')

# atgalinis etapas:
b1=Q.transpose().dot(b);
x=np.zeros(shape=(n,nb));
for i in range (n-1,-1,-1):    # range pradeda n-1 ir baigia 0 (trečias parametras
yra zingsnis)
    x[i,:]=(b1[i,:]-A[i,i+1:n]*x[i+1:n,:])/A[i,i];

    print(x, "x")

print('X lygus:');
print(x);
print("Naudotos Q ir R reikšmes:")
print('Q -', Q)
print('R -', A)
print("----- sprendinio patikrinimas -----");
print('liekana:')
liekana=Ap.dot(x)-b1;print(liekana);
print('bendra santykyne paklaida:')
print(np.linalg.norm(liekana)/ np.linalg.norm(x))

```

1.4.1 B1 rezultatai

Reikšmės:

$$5. \quad \left(\begin{array}{l} 4x_1 + 3x_2 - x_3 + x_4 = \dots \\ 3x_1 + 9x_2 - 2x_3 - 2x_4 = \dots \\ -x_1 - 2x_2 + 11x_3 - x_4 = \dots \\ x_1 - 2x_2 - x_3 + 5x_4 = \dots \end{array} \right) \quad \left(\begin{array}{l} \dots = 7 \\ \dots = 8 \\ \dots = 7 \\ \dots = 3 \end{array} \right)$$

pav. 18 B1 reikšmės

Programos išvesti rezultatai:

```
sprendinys:
[[1.]
 [1.]
 [1.]
 [1.]] x
[[-1.00000000e+00 -1.06090208e-16 3.78919505e-17 -1.19823553e-16]
 [ 1.06090208e-16 -1.00000000e+00 2.68482355e-17 1.23191833e-16]
 [-3.78919505e-17 -2.68482355e-17 -1.00000000e+00 3.11088283e-16]
 [-1.19823553e-16 1.23191833e-16 3.11088283e-16 1.00000000e+00]] Q
[[-5.19615242 -7.5055535 4.23390197 -0.76980036]
 [ 0. -6.45497224 1.42870052 4.45823416]
 [ 0. 0. -10.34567006 1.55719467]
 [ 0. 0. 0. -2.84722678]] R
----- sprendinio patikrinimas -----
[[ 0.00000000e+00]
 [-1.11022302e-15]
 [ 1.77635684e-15]
 [-3.10862447e-15]] liekana
1.874272183692197e-15 bendra santykinė paklaida:
```

pav. 19 Programiškai gauti rezultatai

Tikrinimas:

Tikrinimui naudojame: <https://onlinemschool.com/math/assistance/equation/gaus/>

Istatome sprendinius į pradinę lygtį:

Matas Palujanskas

Make a check:

$$\begin{aligned} 4 \cdot 1 + 3 \cdot 1 - 1 + 1 &= 4 + 3 - 1 + 1 = 7 \\ 3 \cdot 1 + 9 \cdot 1 - 2 \cdot 1 - 2 \cdot 1 &= 3 + 9 - 2 - 2 = 8 \\ -1 - 2 \cdot 1 + 11 \cdot 1 - 1 &= -1 - 2 + 11 - 1 = 7 \\ 1 - 2 \cdot 1 - 1 + 5 \cdot 1 &= 1 - 2 - 1 + 5 = 3 \end{aligned}$$

Check completed successfully.

Answer:

$$\begin{cases} x_1 = 1 \\ x_2 = 1 \\ x_3 = 1 \\ x_4 = 1 \end{cases}$$

pav. 20 Tikrinimas naudojant išorinius šaltinius

Išvada: lygčių sistema turi vieną sprendinį, rezultatai sutampa ir yra teisingi.

1.4.2 B2 rezultatai

Reikšmės:

$$\begin{cases} \dots = 20 \\ \dots = 0 \\ \dots = 18 \\ \dots = 40 \end{cases}$$

pav. 21 B2 reikšmės

Programos išvesti rezultatai:

```
sprendinys:
[[2.]
 [2.]
 [3.]
 [9.]] x
[[-1.00000000e+00 -1.06090208e-16 3.78919505e-17 -1.19823553e-16]
 [ 1.06090208e-16 -1.00000000e+00 2.68482355e-17 1.23191833e-16]
 [-3.78919505e-17 -2.68482355e-17 -1.00000000e+00 3.11088283e-16]
 [-1.19823553e-16 1.23191833e-16 3.11088283e-16 1.00000000e+00]] Q
[[ -5.19615242 -7.5055535 4.23390197 -0.76980036]
 [ 0. -6.45497224 1.42870052 4.45823416]
 [ 0. 0. -10.34567006 1.55719467]
 [ 0. 0. 0. -2.84722678]] R
----- sprendinio patikrinimas -----
[[ 0.00000000e+00]
 [ 0.00000000e+00]
 [ 3.55271368e-15]
 [-7.10542736e-15]] liekana
8.024762213889601e-16 bendra santykinė paklaida:
```

pav. 22 Programiškai gauti rezultatai

Tikrinimas:

Tikrinimui naudojame: <https://onlinemschool.com/math/assistance/equation/gaus/>

Išstatome sprendinius į pradinę lygtį:

Make a check:

$$\begin{aligned}4 \cdot 2 + 3 \cdot 2 - 3 + 9 &= 8 + 6 - 3 + 9 = 20 \\3 \cdot 2 + 9 \cdot 2 - 2 \cdot 3 - 2 \cdot 9 &= 6 + 18 - 6 - 18 = 0 \\-2 - 2 \cdot 2 + 11 \cdot 3 - 9 &= -2 - 4 + 33 - 9 = 18 \\2 - 2 \cdot 2 - 3 + 5 \cdot 9 &= 2 - 4 - 3 + 45 = 40\end{aligned}$$

Check completed successfully.

Answer:

$$\begin{cases} x_1 = 2 \\ x_2 = 2 \\ x_3 = 3 \\ x_4 = 9 \end{cases}$$

pav. 23 Gauti rezultatai

Išvada: lygčių sistema turi vieną sprendinį, rezultatai sutampa ir yra teisingi.

1.4.3 B3 rezultatai

Reikšmės:

$$\begin{cases} \dots = 1 \\ \dots = 4 \\ \dots = -10 \\ \dots = 3.5 \end{cases}$$

pav. 24 B3 reikšmės

Programos išvesti rezultatai:

```

sprendinys:
[[-0.75]
 [ 0.75]
 [-0.75]
 [ 1.  ]] x
[[-1.00000000e+00 -1.06090208e-16  3.78919505e-17 -1.19823553e-16]
 [ 1.06090208e-16 -1.00000000e+00  2.68482355e-17  1.23191833e-16]
 [-3.78919505e-17 -2.68482355e-17 -1.00000000e+00  3.11088283e-16]
 [-1.19823553e-16  1.23191833e-16  3.11088283e-16  1.00000000e+00]] Q
[[-5.19615242 -7.5055535  4.23390197 -0.76980036]
 [ 0.          -6.45497224  1.42870052  4.45823416]
 [ 0.           0.         -10.34567006  1.55719467]
 [ 0.           0.           0.         -2.84722678]] R
----- sprendinio patikrinimas -----
[[0.00000000e+00]
 [2.22044605e-16]
 [0.00000000e+00]
 [2.22044605e-15]] liekana
1.3612148423915415e-15 bendra santykinė paklaida:
    
```

pav. 25 Programiškai gauti rezultatai

Tikrinimas:

Tikrinimui naudojame: <https://onlinemschool.com/math/assistance/equation/gaus/>

Išstatome sprendinius į pradinę lygtį:

Make a check:

```

4·(-0.75) + 3·0.75 - (-0.75) + 1 = -3 + 2.25 + 0.75 + 1 = 1
3·(-0.75) + 9·0.75 - 2·(-0.75) - 2·1 = -2.25 + 6.75 + 1.5 - 2 = 4
-(-0.75) - 2·0.75 + 11·(-0.75) - 1 = 0.75 - 1.5 - 8.25 - 1 = -10
(-0.75) - 2·0.75 - (-0.75) + 5·1 = -0.75 - 1.5 + 0.75 + 5 = 3.5
    
```

Check completed successfully.

Answer:

$$\begin{cases} x_1 = -0.75 \\ x_2 = 0.75 \\ x_3 = -0.75 \\ x_4 = 1 \end{cases}$$

pav. 26 Gauti rezultatai

Išvada: lygčių sistema turi vieną sprendinį, rezultatai sutampa ir yra teisingi.

2. Antra užduoties dalis

2.1. Užduoties sąlygos

2 Netiesinių lygčių sistemų sprendimas

Duota netiesinių lygčių sistema (4 lentelė):

$$\begin{cases} Z_1(x_1, x_2) = 0 \\ Z_2(x_1, x_2) = 0 \end{cases}$$

- Skirtinguose grafikuose pavaizduokite paviršius $Z_1(x_1, x_2)$ ir $Z_2(x_1, x_2)$.
- Užduotyje pateiktą netiesinių lygčių sistemą išspręskite grafiniu būdu.
- Nagrinėjamoje srityje sudarykite stačiakampį tinklą (x_1, x_2 poros). Naudodami užduotyje nurodytą metodą apskaičiuokite netiesinių lygčių sistemos sprendinius, kai pradinis artinys įgyja tinkamo koordinatų reikšmes. Tinklelyje vienodai pažymėkite taškus, kuriuos naudojant kaip pradinius artinius gaunamas tas pats sprendinys. Lentelėje pateikite apskaičiuotus skirtingus sistemos sprendinius ir bent po vieną jam atitinkantį pradinį artinį.
- Gautus sprendinius patikrinkite naudodami išorinius išteklius (pvz., standartines Python funkcijas).

pav. 27 Antros dalies sąlygos

5 varianto netiesinės lygčių sistemos:

5	$\begin{cases} \frac{x_1^2}{(x_2 + \cos(x_1))^2 + 1} - 2 = 0 \\ \left(\frac{x_1}{3}\right)^2 + (x_2 + \cos(x_1))^2 - 5 = 0 \end{cases}$	Niutono
---	---	---------

pav. 28 Netiesinės lygčių sistemos

2.2. Sprendimo kodas

Netiesiniu lygčių sprendimas.ipynb:

```
import numpy as np
import matplotlib.pyplot as plt
import math
from scipy.optimize import fsolve

# Niutono - Rafsono metodo naudojimas nelinearinių lygčių sistemoms spręsti.
# Pagrindinė idėja: Jakobiano matrica * delta(x) = -f(x) => gauname delta(x) => x = x
# + delta(x)

# Lygčių sistema ir jos Jakobiano matricos apibrėžimas:

def LF_scipy(vars):
    x1, x2 = vars
    eq1 = x1**2 / ((x2 + math.cos(x1))**2 + 1) - 2
    eq2 = (x1/3)**2 + (x2 + math.cos(x1))**2 - 5
    return [eq1, eq2]

def LF(x):
    s = np.array([x[0]**2 / ((x[1] + math.cos(x[0]))**2 + 1) - 2, (x[0]/3)**2 + (x[1]
```

```
+ math.cos(x[0]))**2 - 5])
    return s

#jakobio matrica
def DLF(x):
    df1_dx0 = (2 * x[0] * (x[1] + math.cos(x[0]))**2) / (((x[1] + math.cos(x[0]))**2
+ 1)**2)
    df1_dx1 = -2 * x[0] * (x[1] + math.cos(x[0])) * math.sin(x[0]) / (((x[1] +
math.cos(x[0]))**2 + 1)**2)
    df2_dx0 = (2/9) * (x[0]**2 - 9 * (x[1] + math.cos(x[0]))**2)
    df2_dx1 = 2 * (x[1] + math.cos(x[0]))

    J = np.array([[df1_dx0, df1_dx1], [df2_dx0, df2_dx1]])
    return J

# Vizualizacijos funkcijos:
def braizom_viena(F, numb, fun_color, cont_color, title):
    fig1 = plt.figure(1, figsize=plt.figaspect(0.5))
    ax1 = fig1.add_subplot(1, 1, 1, projection='3d')
    plt.title(title)
    ax1.set_xlabel('x1')
    ax1.set_ylabel('x2')
    ax1.set_zlabel('z')
    xx = np.linspace(-10, 10, 100)
    yy = np.linspace(-10, 10, 100)
    X, Y = np.meshgrid(xx, yy)
    Z = np.zeros(shape=(len(xx), len(yy), 2))
    for i in range(0, len(xx)):
        for j in range(0, len(yy)): Z[i, j, :] = F([X[i][j], Y[i][j]]).transpose()
    surf1 = ax1.plot_surface(X, Y, Z[:, :, numb], color=fun_color, alpha=0.4)
    CS11 = ax1.contour(X, Y, Z[:, :, numb], [0], colors=cont_color)
    plt.show()

def braizom_sistema(F, title):
    fig1=plt.figure(1,figsize=plt.figaspect(0.5))
    ax1 = fig1.add_subplot(1, 2, 1, projection='3d')
    ax1.set_xlabel('x1')
    ax1.set_ylabel('x2')
    ax1.set_zlabel('z')
    ax1.set_title(title)
    ax2 = fig1.add_subplot(1, 2, 2, projection='3d')
    ax2.set_xlabel('x1')
    ax2.set_ylabel('x2')
    ax2.set_zlabel('z')
    #ax2.set_title(title)
    #ax2.set_title("Kontūrais, ties kuriais funkcijos kerta Z=0 plokštumą")
    plt.draw()
    xx = np.linspace(-10, 10, 100)
    yy = np.linspace(-10, 10, 100)
    X, Y = np.meshgrid(xx, yy)
    Z = np.zeros(shape=(len(xx), len(yy), 2))
    for i in range(0, len(xx)):
        for j in range(0, len(yy)): Z[i, j, :] = F([X[i][j], Y[i][j]]).transpose()

    surf1 = ax1.plot_surface(X, Y, Z[:, :, 0], color='blue', alpha=0.4)
    CS11 = ax1.contour(X, Y, Z[:, :, 0], [0], colors='b')

    surf2 = ax1.plot_surface(X, Y, Z[:, :, 1], color='purple', alpha=0.4)
    CS12 = ax1.contour(X, Y, Z[:, :, 1], [0], colors='g')
```

```

CS1 = ax2.contour(X, Y, Z[:, :, 0], [0], colors='b')
CS2 = ax2.contour(X, Y, Z[:, :, 1], [0], colors='g')
plt.show()

# Niutono metodo funkcijos:
def Niutono(DF, F, iter_max, alpha, x0, eps, print_var):
    for i in range(iter_max):
        try:
            if np.any(np.abs(x0) > 1e50):
                return [math.inf, math.inf]
            ff = F(x0)
            dff = DF(x0)
            deltax = -np.linalg.solve(dff, ff)
            x1 = x0 + alpha * deltax
            precision = np.linalg.norm(deltax) / (np.linalg.norm(x0) +
np.linalg.norm(deltax))
            if precision < eps:
                if(print_var):
                    print(f"Konvergavo. sprendinys x = {x0}")
                return x0
            elif i == iter_max - 1:
                if (print_var):
                    print(f"Sprendinys pasiekė iteracijų limitą. paskutinis x =
{x0}")
                return [math.inf, math.inf]
            x0 = x1
        except:
            return [math.inf, math.inf]

# Tikrina, ar sprendiniai unikalūs:
def is_solution_unique(solution, solutions_list):
    for sol_dict in solutions_list:
        sol = sol_dict["solution"]
        if any(np.isclose(x, sol, atol=1e-5)):
            return False
    return True

# Inicializuoja pradinių artinių tinklėlių vizualizacijai:
def init_paint(sprendiniai):
    fig1 = plt.figure(1, figsize=plt.figaspect(0.5))
    ax2 = fig1.add_subplot(1, 1, 1)
    ax2.set_xlabel('x1')
    ax2.set_ylabel('x2')
    ax2.set_title("Pradinių artinių tinklėlis")
    plt.draw()
    xx = np.linspace(-10, 10, 100)
    yy = np.linspace(-10, 10, 100)
    X, Y = np.meshgrid(xx, yy)
    Z = np.zeros(shape=(len(xx), len(yy), 2))
    for i in range(0, len(xx)):
        for j in range(0, len(yy)):
            Z[i, j, :] = LF([X[i][j], Y[i][j]]).transpose()
    CS1 = ax2.contour(X, Y, Z[:, :, 0], [0], colors='lime', linewidths=2, zorder=2)
    CS2 = ax2.contour(X, Y, Z[:, :, 1], [0], colors='lime', linewidths=2, zorder=2)
    for sol_dict in sprendiniai:
        sol = sol_dict["solution"]
        ax2.scatter(sol[0], sol[1], marker="P", color=sol_dict["color"],
linewidths=1, s=50, edgecolor='black', zorder=3)
    return ax2

```

```

if __name__ == '__main__':
    # Vizualizacija: braižomi funkcijų grafikai ir kontūrai.
    braizom_viena(LF, 0, 'blue', 'b', "Z1: (x1^2/(x2+(cos(x1))^2+1))-2")
    braizom_viena(LF, 1, 'purple', 'g', "Z2: (x1/3)^2+(x2+cos(x1))^2-5")
    print("Kontūrais, ties kuriais funkcijos kerta Z=0 plokštumą:")
    braizom_sistema(LF, "(x1^2/(x2+(cos(x1))^2+1))-2 ir (x1/3)^2+(x2+cos(x1))^2-5")

    # Parametrai Niutono metodui:
    eps = 1e-10
    alpha = 1
    itmax = 4

    #netiesinė lygciu sistema grafiškai išsprendus turi 4 sprendinius. ju artinius
    apsirašome:
    print("Netiesinių lygčių sistemos sprendiniai")
    Artiniai = [[-3, 3], [-3, -1], [3, 3], [3, -1]]
    #Artiniai = [[0, 0]]
    Sprendiniai = []
    spalvos = ['b', 'g', 'r', 'c', 'm', 'y']
    ind=0
    for art in Artiniai:
        x = Niutono(DLF, LF, itmax, alpha, art, eps, True)
        if x[0] != math.inf and x[1] != math.inf and is_solution_unique(x,
Sprendiniai):
            Sprendiniai.append({"solution": x, "color": spalvos[ind]})
            ind=ind+1

    if(len(Artiniai) == len(Sprendiniai)):
        print("visi Sprendiniai yra unikalūs")
    else:
        print("visi Sprendiniai yra unikalūs")
        #print("Yra vienodų sprendinių")

    #braizome tinkleli
    ax = init_paint(Sprendiniai)

    for i in range(-10, 11):
        for j in range(-10, 11):
            x = Niutono(DLF, LF, itmax, alpha, np.array([i, j]), eps, False)
            if x[0] != math.inf and x[1] != math.inf:
                for sol_dict in Sprendiniai:
                    sol = sol_dict["solution"]
                    if any(np.isclose(x, sol, atol=1e-5)):
                        ax.scatter(i, j, marker="o", c=sol_dict["color"], zorder=1,
s=100, edgecolor='black', linewidths=2)
                    elif i == 0: # Tikriname, ar taškas yra per centrą ir yra vertikalias
                        ax.scatter(i, j, marker="o", c="black", zorder=1, s=100,
edgecolor='black', linewidths=2)
                    else:
                        ax.scatter(i, j, marker="o", c="purple", zorder=1, s=100,
edgecolor='black', linewidths=2)

    plt.show()

    #Tikrinimas su scipy
    scipy_sprendiniai = []
    A = Sprendiniai
    for art in Artiniai:
        x1, x2 = fsolve(LF_scipy, (art[0], art[1]))

```

Matas Palujanskas

```
#if is_solution_unique_scipy([x1, x2], scipy_sprendiniai):
    scipy_sprendiniai.append([x1, x2])

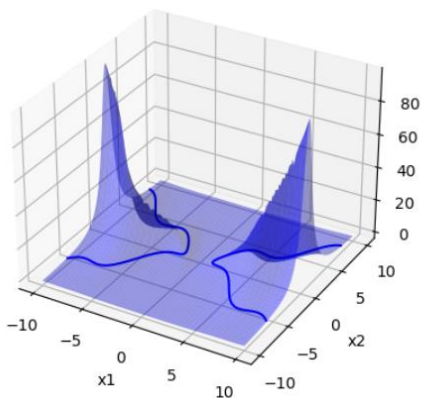
sprend = []
for sp in Sprendiniai:
    sprend.append([sp["solution"][0], sp["solution"][1]])

if len(sprend) == len(scipy_sprendiniai):
    sprend.sort(key=lambda x: (x[1], x[0]))
    scipy_sprendiniai.sort(key=lambda x: (x[1], x[0]))
    visi_vienodi = True
    for i in range(len(scipy_sprendiniai)):
        print(f"niutono sprendinys - {sprend[i]} ir scipy sprendinys -
{scipy_sprendiniai[i]}")
        if not (np.isclose(sprend[i][0], scipy_sprendiniai[i][0], atol=1e-5) and
np.isclose(sprend[i][1], scipy_sprendiniai[i][1], atol=1e-5)):
            visi_vienodi = False
    print(f"Ar visi vienodi? - {visi_vienodi}")
else:
    print("Sąrašų ilgiai skiriasi. Negalima lyginti.")
```

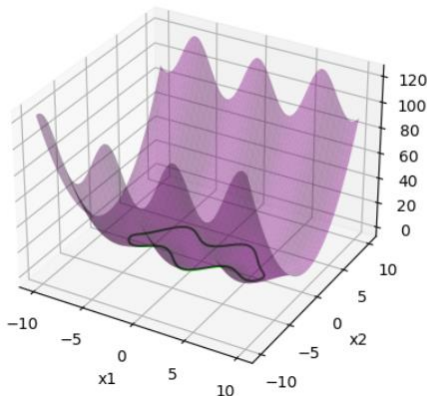
2.3. Gauti rezultatai

Atvaizduoti Z1 ir Z2 paviršiai skirtinguose grafikuose:

Z1: $(x_1^2/(x_2+(\cos(x_1))^2+1))-2$

Z2: $(x_1/3)^2+(x_2+\cos(x_1))^2-5$

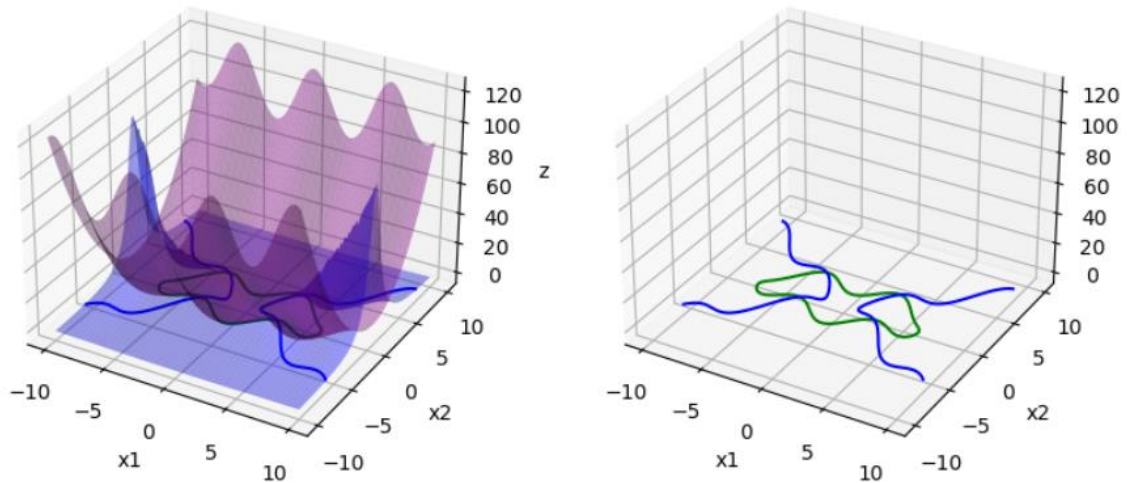

Abu paviršiai viename grafike:

Kontūrais, ties kuriais funkcijos kerta $Z=0$ plokštumą:

$$(x_1^2/(x_2+(\cos(x_1))^2+1)-2 \text{ ir } (x_1/3)^2+(x_2+\cos(x_1))^2-5$$

pav. 30 Z1 ir Z2 viename grafike

Gauti rezultatai, patikrinta su scipy:

Netiesinių lygčių sistemos sprendiniai

Sprendinys pasiekė iteracijų limitą. paskutinis $x = [-4.00401947 \ -0.31460859]$

Sprendinys pasiekė iteracijų limitą. paskutinis $x = [-3.64035779 \ 0.65629797]$

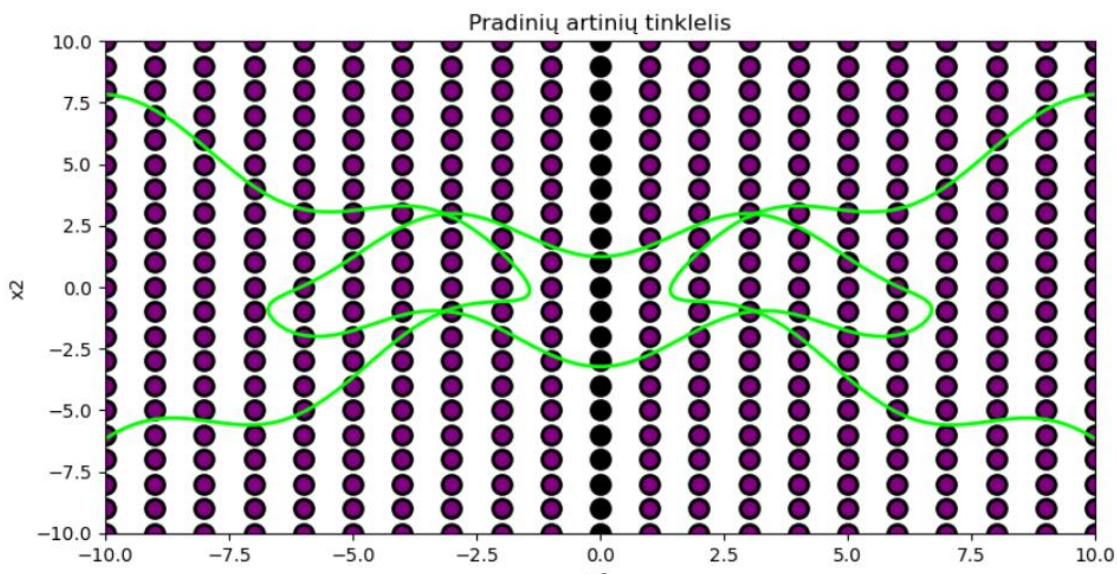
Sprendinys pasiekė iteracijų limitą. paskutinis $x = [4.50582209 \ 4.90949658]$

Sprendinys pasiekė iteracijų limitą. paskutinis $x = [4.08090508 \ -2.01865963]$

visi Sprendiniai yra unikalūs

pav. 31 Rezultatai

Grafinis sprendimas:

pav. 32 Grafinis sprendimas

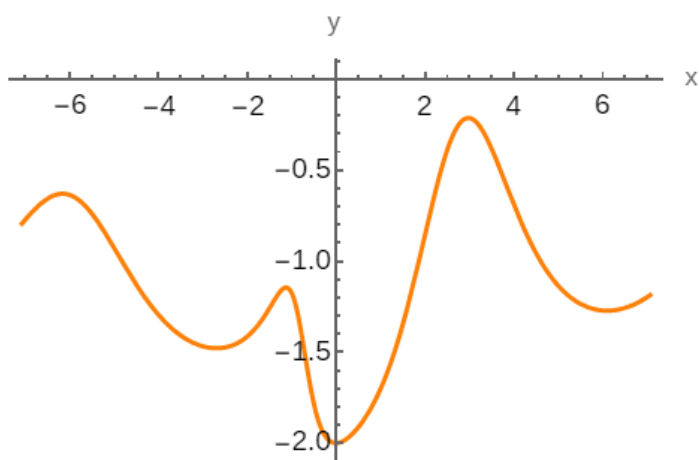
2.4. Tikrinimas

Tikrinimui naudota Wolfram Alpha aplinka.

Input:

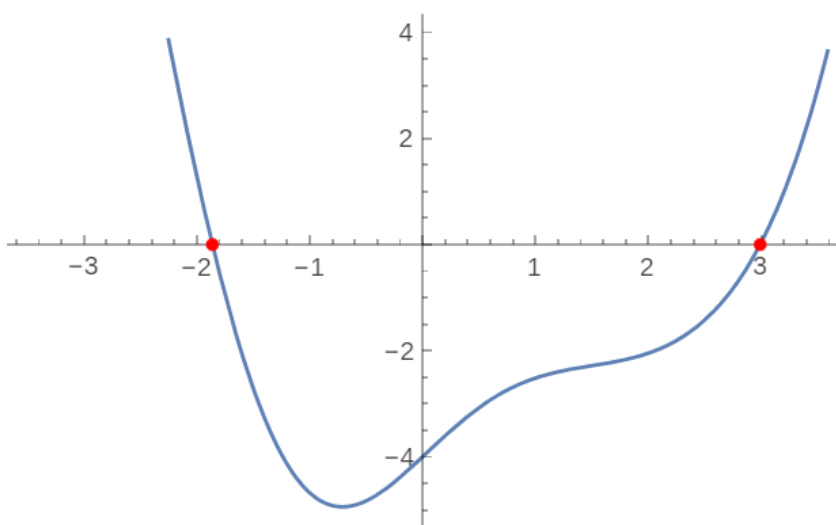
$$\frac{x^2}{(x + \cos(x))^2 + 1} - 2$$

Plots:

pav. 33 Z2 lygtis

Root plot:

pav. 34 Z1 lygtis

Išvada: Gauti grafikai sutampa.

3. Trečia dalis

3.1 Užduoties sąlyga

3 Optimizavimas

Pagal pateiktą uždavinio sąlygą (5 lentelė) sudarykite tikslo funkciją ir išspręskite ją vienu iš gradientinių metodų (gradientiniu, greičiausio nusileidimo). Gautą taškų konfigūraciją pavaizduokite programoje, skirtingais ženklais pavaizduokite duotus ir pridėtus (jei sąlygoje tokių yra) taškus. Ataskaitoje pateikite pradinę ir gautą taškų konfigūracijas, taikytos tikslo funkcijos aprašymą, taikyto metodo pavadinimą ir parametrus, iteracijų skaičių, iteracijų pabaigos sąlygas ir tikslo funkcijos priklausomybės nuo iteracijų skaičiaus grafiką.

pav. 35 Trečios dalies sąlyga

Mano variantas yra 5, todėl gautas šis uždavinys:

Uždavinys 4-6 variantams

Miestas išsidėstęs kvadrato, kurio koordinatės $(-10 \leq x \leq 10, -10 \leq y \leq 10)$. Mieste yra n ($n \geq 3$) vieno tinklo parduotuvių, kurių koordinatės yra žinomos (*Koordinatės gali būti generuojamos atsitiktinai, negali būti kelios parduotuvės toje pačioje vietoje*). Planuojama pastatyti dar m ($m \geq 3$) šio tinklo parduotuvių. Parduotuvės pastatymo kaina (vietos netinkamumas) vertinama pagal atstumus iki kitų parduotuvių ir miesto ribos. Reikia parinkti naujų parduotuvių vietas (koordinates) taip, kad parduotuvių pastatymo kainų suma būtų kuo mažesnė.

Atstumo tarp dviejų parduotuvių, kurių koordinatės (x_1, y_1) ir (x_2, y_2) , kaina apskaičiuojama pagal formulę:

$$C(x_1, y_1, x_2, y_2) = \exp(-0.1 \cdot ((x_1 - x_2)^2 + (y_1 - y_2)^2))$$

Atstumo tarp parduotuvės, kurios koordinatės (x_1, y_1) , ir artimiausio miesto ribos taško, kurio koordinatės (x_r, y_r) , kaina apskaičiuojama pagal formulę:

$$C^R(x_1, y_1, x_r, y_r) = \begin{cases} 0, & \text{jeigu parduotuvę planuojama statyti miesto ribose} \\ 0.5 \cdot ((x_1 - x_r)^2 + (y_1 - y_r)^2), & \text{kitais atvejais} \end{cases}$$

pav. 36 Gautas uždavinys

3.2 Sprendimo kodas

3 uzduotis.ipynb:

```
import numpy as np
import matplotlib.pyplot as plt

# Pradinės sąlygos
n = 5 # Parduotuvių skaičius
m = 3 # Planuojamų parduotuvių skaičius
miesto_ribos = 10 # Miesto ribos dydis

# Sugeneruojame pradinės parduotuvių koordinates
pradines_parduotuves = np.random.rand(n, 2) * 20 - 10 # Koordinatės nuo -10 iki 10
```

Matas Palujanskas

```
# Sugeneruojame pradines naujų parduotuvių koordinates
naujos_parduotuves = np.random.rand(m, 2) * 20 - 10 # Koordinatės nuo -10 iki 10

# Apskaičiuojame pastatytų parduotuvių vietos netinkamumo kainą
def pastatytu_parduotuviu_kaina(parduotuves):
    kaina = 0
    for i in range(len(parduotuves)):
        for j in range(len(parduotuves)):
            if i != j:
                kaina += np.exp(-0.1 * ((parduotuves[i][0] - parduotuves[j][0])**2 +
                (parduotuves[i][1] - parduotuves[j][1])**2))
                kaina += 0.5 * ((miesto_ribos - parduotuves[i][0])**2 + (miesto_ribos -
                parduotuves[i][1])**2)
    return kaina

# Gradientinio nusileidimo metodas
def gradientinis_nusileidimas(parduotuves, m, miesto_ribos, mokymo_zingsnis,
iteraciju_skaicius):
    kainos = []
    for _ in range(iteraciju_skaicius):
        gradientas = np.zeros((m, 2))
        for i in range(m):
            for j in range(m):
                if i != j:
                    gradientas[i] += 0.2 * (parduotuves[i] - parduotuves[j]) *
np.exp(-0.1 * ((parduotuves[i][0] - parduotuves[j][0])**2 + (parduotuves[i][1] -
parduotuves[j][1])**2))
                    gradientas[i] += 0.1 * (parduotuves[i] - miesto_ribos) * np.exp(-0.1 *
((parduotuves[i][0] - miesto_ribos)**2 + (parduotuves[i][1] - miesto_ribos)**2))
                parduotuves -= mokymo_zingsnis * gradientas
            kainos.append(pastatytu_parduotuviu_kaina(parduotuves))
    return parduotuves, kainos

# Nustatome optimizavimo parametrus
mokymo_zingsnis = 0.5
iteraciju_skaicius = 100

# Vykdomė gradientinio nusileidimo metodą
parduotuves, kainos = gradientinis_nusileidimas(naujos_parduotuves, m, miesto_ribos,
mokymo_zingsnis, iteraciju_skaicius)

# Spausdiname pradinių parduotuvių koordinates ir jų pastatymo kainas
print('Pradinės parduotuves:')
for i, (x, y) in enumerate(pradines_parduotuves):
    kaina = pastatytu_parduotuviu_kaina(pradines_parduotuves)
    print(f"Parduotuvė {i + 1}: Koordinatės ({x:.2f}, {y:.2f}), Pastatymo kaina:
{kaina:.2f}")

# Spausdiname naujų parduotuvių koordinates ir jų pastatymo kainas
print('Naujos parduotuves:')
for i, (x, y) in enumerate(parduotuves):
    kaina = pastatytu_parduotuviu_kaina(parduotuves)
    print(f"Parduotuvė {i + 1}: Koordinatės ({x:.2f}, {y:.2f}), Pastatymo kaina:
{kaina:.2f}")

# Pavaizduojame rezultatus
plt.scatter(pradines_parduotuves[:, 0], pradines_parduotuves[:, 1], c='r',
marker='x', label='Pradinės parduotuvės')
plt.scatter(parduotuves[:, 0], parduotuves[:, 1], c='g', marker='s', label='Naujos
optimizuotos parduotuvės')
```

```
plt.xlim(-11, 11)
plt.ylim(-11, 11)
plt.legend()
plt.title("Parduotuvių vietos")
plt.show()

plt.plot(kainos)
plt.xlabel('Iteracijos')
plt.ylabel('Kaina')
plt.title('Tikslo funkcijos priklausomybė nuo iteracijų skaičiaus')
plt.show()

#Tikriname iteracijų pabaigos sąlygas ir spausdiname rezultata
if len(kainos) >= 2 and abs(kainos[-1] - kainos[-2]) < 0.01:
    print("Optimizacija pasiekta stabilumą.")
elif len(kainos) >= iteracijų_skaicius:
    print("Pasiektas maksimalus iteracijų skaičius.")
else:
    print("Optimizacija baigėsi dėl kitos priežasties.")
```

3.3 Aprašymas

1) Pradinės sąlygos:

- Parduotuvių skaičius (n): 5
- Planuojamų parduotuvių skaičius (m): 3
- Miesto ribos dydis: 10

2) Pradinės taškų konfigūracijos:

- Sugeneruotos pradinės parduotuvės: 5 atsitiktinai sugeneruotos parduotuvės su koordinatėmis nuo -10 iki 10.
- Sugeneruotos naujos parduotuvės: 3 atsitiktinai sugeneruotos parduotuvės su koordinatėmis nuo -10 iki 10.

3) Tikslo funkcijos aprašymas:

Programoje taikoma tikslo funkcija, kuri apskaičiuoja kainą, susijusią su pastatytomis parduotuvėmis. Ši funkcija apima du komponentus:

- Komponentas, apibūdinantis atstumų tarp parduotuvių įtaką kainai. Jis pagrįstas eksponentinio sumažinimo funkcija, kurioje atstumas tarp parduotuvių mažinant apie 0, taip pat užima parduotuvės vietą.
- Komponentas, apibūdinantis atstumą nuo parduotuvės iki miesto ribos ir užimantį parduotuvės vietą. Jis taip pat pagrįstas eksponentinio sumažinimo funkcija.

4) Taikytas metodas:

Naudojamas gradientinio nusileidimo metodas parduotuvių vietos optimizavimui.

Matas Palujanskas

5) Optimizacijos parametrai:

- Mokymo žingsnis: 0.01
- Iteracijų skaičius: 1000

6) Iteracijos pabaigos sąlygos:

- Programa vykdo 1000 iteracijų

3.4 Gauti rezultatai

Pradinės parduotuvės:

Parduotuvė 1: Koordinatės (-4.40, -5.60), Pastatymo kaina: 980.45

Parduotuvė 2: Koordinatės (-7.68, -9.34), Pastatymo kaina: 980.45

Parduotuvė 3: Koordinatės (-0.67, -5.70), Pastatymo kaina: 980.45

Parduotuvė 4: Koordinatės (4.01, 3.31), Pastatymo kaina: 980.45

Parduotuvė 5: Koordinatės (7.32, -9.34), Pastatymo kaina: 980.45

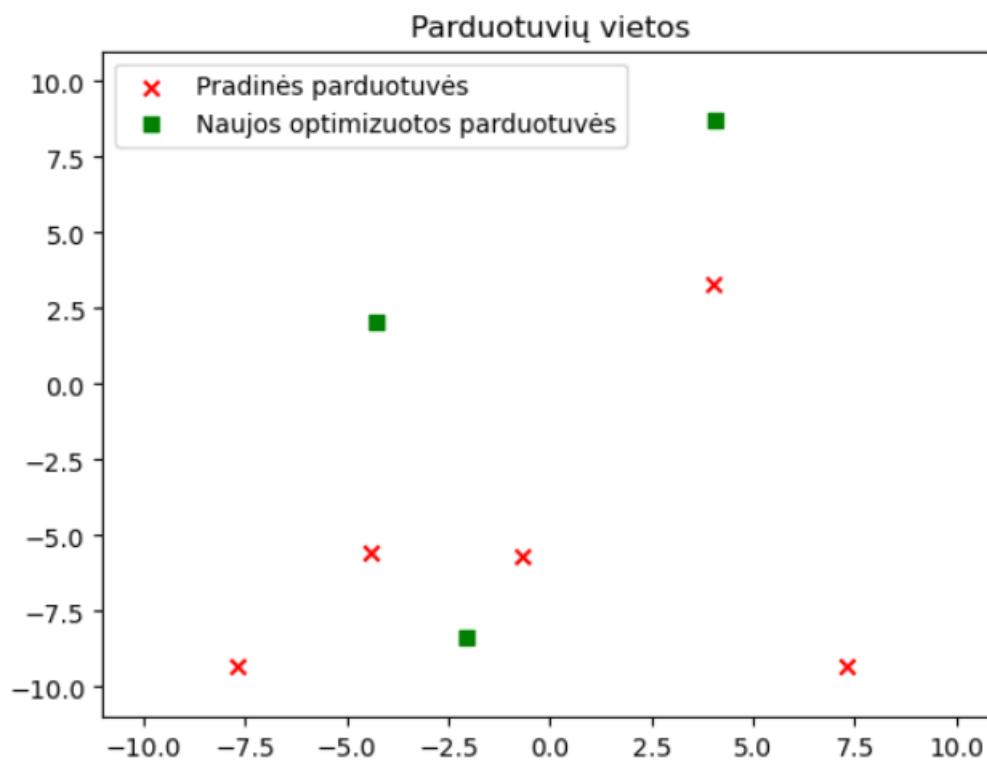
Naujos parduotuvės:

Parduotuvė 1: Koordinatės (-2.07, -8.38), Pastatymo kaina: 393.75

Parduotuvė 2: Koordinatės (-4.27, 2.03), Pastatymo kaina: 393.75

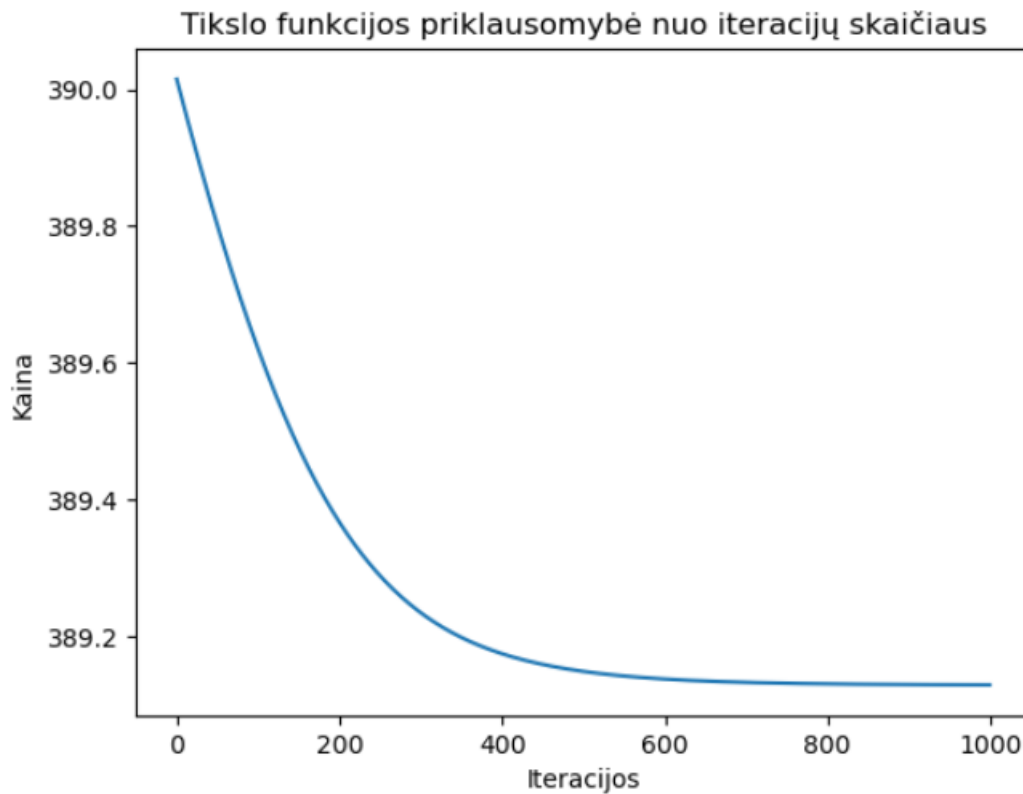
Parduotuvė 3: Koordinatės (4.06, 8.69), Pastatymo kaina: 393.75

pav. 37 Programiškai gauti rezultatai

pav. 38 Grafiškai atvaizduotos pradinės ir naujos parduotuvės

Matas Palujanskas

Optimizacija pasiekia stabilumą.

pav. 39 Tikslo funkcijos priklausomybės nuo iteracijų skaičiaus grafikas

Išvada: gautos naujų optimizuotų parduotuvių vietos ir kainos, keičiant optimizavimo parametrus skyrėsi ir gauti rezultatai, rezultatai buvo skirtingi ir todėl, nes kiekvieną kartą buvo generuojama su atsitiktinai pasirinktomis pradinėmis koordinatėmis. Geriausi rezultatai buvo pasiekti su 1000 iteracijų skaičiumi.

4. Literatūros sąrašas

1. „Skaitiniai metodai ir algoritmai“ „Moodle“ aplinkoje
[HTTPS://MOODLE.KTU.EDU/COURSE/VIEW.PHP?ID=7639](https://moodle.ktu.edu/course/view.php?id=7639)